

FOGAK és teljes fogcsorok szájról és nélkül, a gyökér eltávolítása főleges. Szpecialista fog- és szájbetegségeken.

FOG -tömések, arany fogkoronák és aranyhidak, tartós porcellán- és aranytömések, tis évi jóállással.

FOG -huzás teljes érzéstelenítéssel; hasznavehető, régi fogkoronák átalakított. Vidékiek egy nap alatt keljék meg. — Mérsékelt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB fogorvos, egyetemi orvostudor, Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv **a gyomortherheléstől.** Egy üveg ára **6 kor. 50 fill.**

Kapható: **minden gyógytárban,** valamint

ROZSNYAY MÁTYÁS Arad, Szabadság-tér.

Universal fűszermalom

(Törv. védve.) Universal kőszálmalom kiválóan alkalmas mák, fűszer, cukor, kávé, zabrizs, dió, dara stb. őrlésére. Ezen kis malom a háború alatt kitűnően bevált és használható finom és goromba őrlésre. Sulya kb. 1 kiló.

Ára drbkint 24.— kor. Universal husdaráló 60.— K Csontrólmalom 320.— K

Szétküldés Wienből az összeg beküldése ellenében a vezérképviselőt által **MAX BÖHNEL** WIEN, IV. Margaretenstrasse 27. Árjegyzék ingyen.

SZŐLŐTELEPÍTŐK

becses figyelembe ajánlva a legjobb és legkiválóbb fajtisza egy és két éves duggyökerezetű **szőlőoltványok,** továbbá Nova és Delaware, valamint többféle egy és két éves duggyökerezetű **szőlővesszők,** melyek minden szőlőbetegségnek ellentállanak és tüllbőrkövének. Kiszállítás nagy mennyiségűre. Árjegyzék ingyen és bérmentve küld. — Cím: Első nagyváradi NOVA szőlőoltványtelep központi irodája **NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.**

Gyógyfürdők és gyógyintézetek r.-t.

Vezérigazgató: **Dr. Lakatos Viktor** ABBAZIAI SZANATORIUMAI

A katonai engedélyeket a központi iroda 8 nap alatt szerzi meg. **MEGNYILTAK** A spanyol nátha utáni rekonvalensoknál Abbázai enyhe **kitűnő hatással van.**

Előjegyzéseket október, november és december hónapokra elfogad a Központi iroda (Budapest, V., Vilmos császár-út 36-38) Telefon 113-15.

SZŐLŐOLTVÁNYOKAT

elsőrendű érmelléki 1 és 2 éves duggyökerezetű bor- és csemegefajtákban, továbbá NOVA és DELAWARE, valamint több más fajta 1 és 2 éves duggyökerezetű **direktermő szőlővesszőket** melyek kémporozás és permetezés nélkül is minden szőlőbetegségnek ellentállanak, igen bőtermők, boraik kitűnőek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Cím: **KÁGYI SZABÓ ISTVÁN** érmelléki szőlőoltvány-telepe, Bihardiószeg.

Pénzét vissza-fizetem, ha

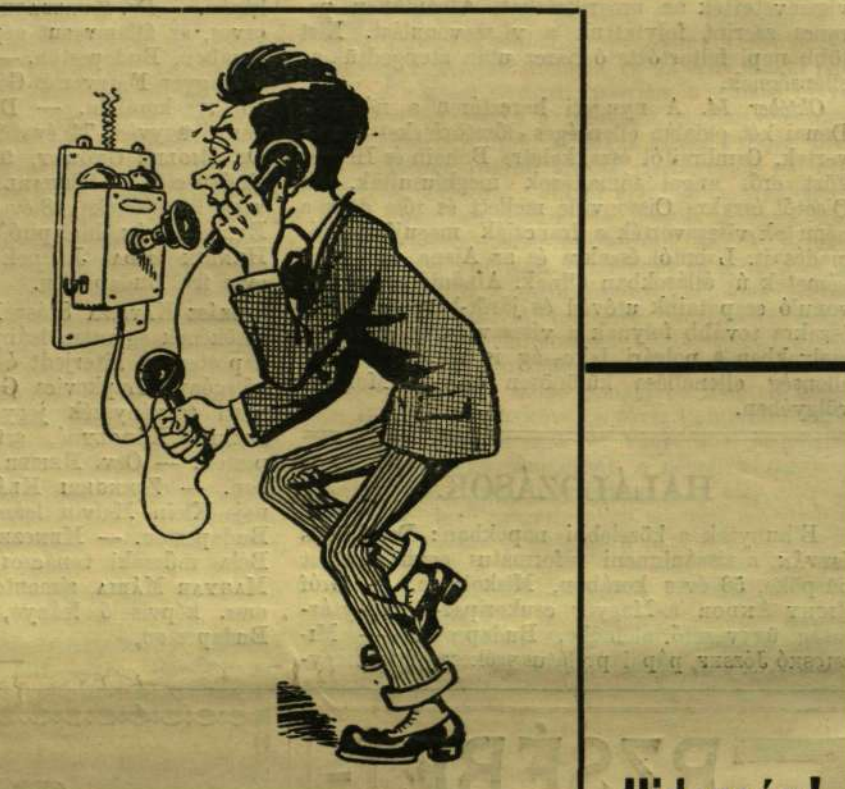
tyukszem-szemölcs, bőrkegyedéseit a Rita-halzsam három nap alatt fájdalom nélkül gyökerestől ki nem irtja. Ezrekre mentő hája és köcsönörök. Ára jóállító levélrel 2,40 K üvegenként, 3 üveg 5,50 K és 6 üveg 8,50 K. **KEMÉNY,** Kassa I. Postaútk. 12/123

Hogyan lettem szép!

„En csunya voltam! Igy kezdte elbeszélését egy fiatal hölgy, akinek arcképe itt látható. Miután sok szépségábrával hibába próbálkozott és már közel álltam a kétségbeeséshez, egy barátom tanácsára 4 doboz »Helin«-t rendeltem magamnak, melyet szán utasítás szerint használtam. Már néhány nap múlva kellemesen meglepve észrevettem, hogy az arcomat élettelentől tisztítatlanságok halványultak, ritkultak, néhány hét után pedig teljesen eltűntek, arcom szép sima lett, tisztán és ádca, arszízem rózsás és habos, kezeim arisztokratikus fehérséget és finomságot nyertek, úgy hogy ismerőseim, kik hosszú ideje nem láttak, alig ismertek rám. Amint eddig az utolsó voltam,

most hírtelen én lettem a kényteltett kedvencök és rövid idő múlva azt mondták, hogy én vagyok hét varmegyének a legzebb leánya. Ez így el is nyertem választottam szerelmét, ki oltárhoz is vezetett. Tárnsóimnek, kik még nem kíséreltek meg e csodás szerit, a legmelegebben ajánlhatom, hogy ha valami tisztatlanság csújtja el arcukat, ha gyönyörű öde színt akarnak kapni, s azt megőrizni, hozassanak néhány doboz »Helin«-t a fürkáról: **Vértes és Társa, Lugos 1.** Kezelésre rendszeren szükséges 3 doboz »Helin« vagy 2 doboz »extra Helin« használat utasítással, csomagpással, bérmentestive 26 korona 30 fillér.

Ujdonság!

„Ujvári telefonál“

Mesés felvétel! A világ legjobb lemeze!

Alig volt még magyar tréfás felvételnek olyan szenzációs sikere, mint ennek a **hangleméznek,** melyet Ujvári Károly, a legkacagtatóbb, legnépszerűbb budapesti kórikus pompásan adott elő. Elejétől végig holtra nevette! A hanglemez **pénzért nem kapható,** csupán **6 öreg lejátszott lemezért.**

W Á G N E R

„HANGSZERKIRÁLY“
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Telefon: József 35-92.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig! Dalszöveges lemezjegyzék és árjegyzék **ingyen!**

Tüdő- ellen fényesen bevált Vértes gyógy-szeres **Vasmész-szörpe,** 1 üveg K 12-10. Teljes kurára rend. szüke. 4 üveg K 32-10 bérment. **Vértes L. sz.** (Sas-gyógyszerár, Lugos 1. sz.)

Olvassa a hirdetéseket!

43. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL** BUDAPEST, OKTÓBER HÓ 27.

Szerkesztői iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 80 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 40.— korona. Félévre — 20.— korona. Negyedévre — 10.— korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is esatolandó

A KÉPVISELŐHÁZ OKTÓBER 22-IKI ÜLÉSE. A MAGYAR ORSZÁGGYÜLÉS A NEMZET SORSDÖNTŐ NAPJAIBAN.

PÜNKÖSDI PRÉDIKÁCIÓ

REGÉNY. — IRTA HAVAS GYULA.

(Folytatás.)

... És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindenre azok közül. És megjelentek mindnyájan Szent Lélekkel és kezdének szólni más nyelveken, a mint a Lélek adta nekik szólniok. Almélkodnak vala pedig mindnyájan és zavarban valának, egymásnak ezt mondván: Vajjon mi akar ez lenni? Mások pedig csüfölvén mondának: Édes hortól részegedtek meg. Péter azonban előállván a tizeneggyel, felemlé szavát és szóla nekik: Zsidó férfiak és mindnyájan, kik lakoztok Jeruzsálemben, legyen ez néktek tudotokra és vegyétek fületekbe az én beszédimet! Mert nem részegek ezek, a mint ti állítjátok; hiszen a napnak harmadik órája van. Hanem ez az, a mi megmondott Joel prófétától: És léssen az utolsó napokban, ezt mondja az Isten, kitöltök az én Lelkemből minden testre: és profétálnak a ti fiaitok és leányaitok és a ti ifjaitok látásokat látnak és a ti véneitek álmokat álmodnak.

Gondosan összehajította a vaskos bibliát, kissé félretolta és ismét körülnézve, némi izgalommal hangjában kezdte:

— Keresztyén testvéreim!...

A pillanatnyi szünet alatt, a mit a megszólítás és a prédikáció első szavai közt szokás tartani, tekintete a katedrával szemben levő ablakra tévedt s az ablak keretében befűdöklő kép távoli derűjére. Néhány félrekapott, kajla nádtefőn túl a kertek zöldeltek s a kertek alatt a parti fűzek, a melyek innen nézve, a madár-távtól vonalában, eltakarták a folyót. A tülso parton haladt el az országút s azon túl búzaföldek aransárga hullámzása ringott egészen a láthatárig. Ott messzi tanyák lombozata kéklent békésen.

Az országúton két lovas haladt, szorosan egymás mellett, csendesen. Az egyik szürke ruhában, oldalt ülve, mint a nők szokták; tisztán látszottak szőke hajának fodrai a sötét kalap alatt. A másiknak csak sötét ruháját lehetett látni és lakksizmája ragyogását a napfényben. Lassan haladtak át az országút kis darabján, a mi az ablak keretén belül látszott, mint valami szelid és távoli jelenés egy tájképen. Mintha egymáshoz hajoltak volna egy szempillantásra, a mig egy csókot lehet váltani. György lehajította a fejét, azután rögtön felémelte és a mint a prédikáció első szavait kimondta, érezte, hogy a hangja rekedten és tompán kong, üresen és vigasztalanul, mint a harang, ha nincs benne nemes érc.

VII.

Forró júliusi nap. Mindnyájan a terített asztalnál ültek már, csak a báró vártak, a ki benn volt a faluban. Végül a bárónő türelmetlen lett. Csengetett és az inas behozta a levest.

A tiszték azokról a hírekről beszélgettek, a melyek az utóbbi napokban a küszöbön álló mozgósításról elterjedtek. Egy huszárország, a ki nagy összeköttetéseiről volt híres s a ki máskor szólanul szokott ülni a társaságban, szintelenül szivarozva és halszemeivel üresen bámulva a levegőbe, most szokatlan beszédességgel vett részt a társalgásban. Kijelentette, hogy értesülése szerint azok a hadtestek, a melyek a határmenti ezredekből egészülnek ki, már megkapták a titkos mozgósítási parancsot. Az ezredes, a ki a bárónő jobbán ült, rosszalag csóválta a fejét, de hallgatott és titokzatos némaságával úgy tűnt fel, mintha sokkal többet tudna, sem hogy beszélhetne.

A nyitott ablakon át hallatszott, hogy a hídon kocsi robog át. Pár perc múlva megjelent a báró az ajtóban, izgatottan és sietve, kezében nagy csomó ujsággal.

— Rendkívüli kiadás! — mondta jelentősen és leült, fáradtan engedve ki kezéből az ujságokat.

Az udvariasság szabályai egyszerre felbomlottak, a tiszték heves érdeklődéssel kaptak az ujságok után, legmohóbban az ezredes. Aranykeretű czikkert vett elő, gyorsan feltette és összeráncolta a homlokát. Egy pillanatilag meg-hökkenve nézte a címek kiálló betűit, azután fennhangon olvasni kezdett. De akadozva, rossz hangsúlyozással olvasott; néhány mondat után az órnagy lopva kihúzott egy ujságot a többi közül és saját felelősségére belemerült. Felbátorodva a többi tiszték is követték példáját, kivéve Lalát, a huszárhadnagyot, a ki Nellivel beszélgetett szótárva és már semmit sem látszott törődni a rendkívüli kiadásokkal.

... mert a tökéletes szép ló — mondotta — belefér egy négyzetbe, egyforma a hosszúsága és a magassága...

A kezével négyzetet rajzolt a levégre, jelezve, hogyan képzeli azt.

Az ezredes szigorúan körülnézett és hirtelen átmenetel emelt hangon olvasott tovább, úgy, hogy a tiszték hamar leeresztették az ujságokat. Annál a crikknél tartott, a melyika különféle apró összetűzésekről és határsértésekről számolt be. Egyszerre lecapta az ujságot s önkéntelen pózzal kihúta magát és elhatározó hangon szólt:

— Uraim, készüljünk!

— Miért? — kiáltotta Nelli rémülten.

Az ezredes nem felelt. De a hirtelen beállott, feszült csendben s a mindenfelől rámeredő arczokban annyira tovább esengett ez a kérdés, hogy úgy érezte, szólnia kell valamit. S egész röviden, átérezve szavának súlyát, csaknem vészjelző arczal mondotta:

— Ez a háború!

Pillanatnyi csend lett s ekkor megszólalt az órnagy, vontatott és hihetetlenül mély hangon:

— Hisz mondtam!...

És felfelé fordított tenyerekkal kitérte két kezét, méltatlankodó fölnézővel jelezve, hogy ez nem is lehet másképp.

— Remélem, — mondta a bárónő — annyira csak nem sietnek, hogy az ebédet is itthagynák?

— Szó sincs róla! — kiáltotta Lala élénken, nem annyira az ebédért lelkesedve, mint inkább ezzel is meghosszabbítani kívánva az időt, a mig Nelli mellett maradhat — hiszen ebédelni úgyis kell!

— Ó, hogyné! — az ezredes udvariasan intett a bárónőnek és egyúttal egy haragos pillantást küldött a hadnagy felé, mert úgy érezte, hogy mint legmagasabb rangúnak egyedül neki lett volna joga felelni erre a kérdésre.

Ebéd alatt élénk és izgalmas vitába merültek. A tiszték megegyeztek abban, hogy a háború kitörése csak napok kérdése. A báró és a bárónő nem nyilatkoztak, csak aggodalmas vagy lelkesülő arczal figyeltek a többiekre.

Később, fekete és szivarszó mellett fantasztikus kombinációk merültek fel és a tiszték tüzbe jöttek. Nelli csodálkozva, sőt rajongva nézte őket és ámultan hallgatott.

— Lenyargaljuk őket! — mondta Lala csillogó szemekkel és megvillogtak fehér fogai.

György, a ki mindaddig hallgatagon ült, most önkéntelenül, alig észrevehetően elmosolyodott. De a hadnagy, a ki épen szembe ült vele, azonnal meglátta ezt a mosolyt. Egy kis gúnynyal a hangjában, de inkább kedvesen kérdezte:

— Ön talán nem hiszi, tiszteletes úr?

— Csak azt nem hiszem, hogy sor kerül rá! — felelte György egykedvűen.

— Hogyan? Nem hiszi, hogy háború lesz?

— Nem tartom elképzelhetőnek ma már, hogy az emberek ártatlan idegenekre lövöldözzenek...

Mindenki nevetett és az ezredes lemondóan legyintett kezével, jelezve, hogy mily badarságnak tartja ezt a megjegyzést. De György maga sem érezte szavainak igazságát. Kűzködő

akarata ellenére egyre hevesebb láz vett rajta erőt, furcsa és érthetetlen borzongás, soha nem ismert indulatok ellenállhatatlan és elsodró áradata, valami égő és vak lendület. Ez nem volt tiszta öröm és büszke lelkesedés, sem szent harag, mégis, minden nyugtalan és bizonytalan melléke mellett, sokkal inkább hasonlított ezekhez, mint bármely más érzéshez.

Később egész délután a kertben bolyongott és kint kószált a mezőn, a gondolatok bomlott, szédítő kavargásával fejében. Már reggel, a késő éjszakába nyúló töprengő magány után, fáradtan és leverten ébredt, kétségbeesett zűrzavarban ezáltalannak és üresnek látva életét s kilátástalannak és sivárnak a jövőt. Most szinte futva járt-kelt óráig, mint a ki elvesztett valamit vagy menekül valami elől. S csak az alkonyatkor közelgő vihar kergette fel szobájába.

Levetette magát a pamagra és kezébe temette arczát, hogy homályban legyen. De a sötétségből zavaros és titokzatos figurák lángjai lobogtak fel kavargva, a mesék pazarszínű káprázatával. Nyugtalanul felugrott és kezébe akadt az asztalon heverő biblia. Mintegy álomban, akaratlanul kinyitotta és a sorok őrtült tánczban révedeztek a szeme előtt:

— És tészek csudák az égben odafenn és jeleket a földön idelelen, vért, tüzet és füstnek gőzölgését. A nap sötétséggé változik és a hold vérré...

Othagyta a könyvet és az ablakhoz ment. Lent a kerti tó vizét látta, melyet kegyetlen, hűvös egyformasággal vert a vihar, mint valami ismeretlen, zord hatalom büntető, haragos paskolása. Kívül elszaladt valaki a kőfal alatt, a meztelen lábak czuppanó-csattanásai a sárban, nyilván egy sühancz a faluból, mert hatalmas követ hajított be futtában. A kő a tóba zuhant és locsanása még hevesebb zajlásra kavarta a viharban szenvedő vizet, elnyomva az esőcseppek szopora gyűrűit és hatalmas, túlaradó hullámokat kergetett szét a tó megviselt és tépett tükrién.

György úgy érezte, hogy e perczen hű képe a tó az ő életének.

Így állt az ablaknál, a tóra meredt szemekkel, a mikor hirtelen megkondult lent a gong. Csendes és enyhe béke meleg zsongásával, idegenül rengett ebben a hangulatban s lágy decrendóval remegve át a szobán, hirdette a vacsorát.

A vendégek már mind elmentek. Az ezredes délután táviratot kapott s pár perc múlva már csak a sűrű porfelhők mutatták, merre zúgtak el az autók. Most csak a háziak ültek az asztalnál, szólanul és lehangoltan a lámpafényben. Sokatlan melegséggel köszöntötték Györgyöt, mint az egyetlen vendéget még, a ki holnap szintén távozik.

A vihar hamar elmúlt és vacsora után már fel is száradt a föld. A parkban sétáltak, a mikor hirtelen távoli, halk dobszó monoton pergése riadt fel.

A hadüzenetet hirdették ki a faluban.

A báró befogatott és pár perc múlva a kocsit elzörgött vele a falu felé. A bárónő és Nelli Györgyvel kísérték a folyóig, hallgatagon a hűvös éjszakában. Mély csönd ült mindenben, csak a dobpergés egyhangú, tompa sírása hangzott újra és újra, hosszú szünetek után, a mint a dobos sarokról-sarokra járt.

A falu fölött vérvörösén és titokzatosan állt a hold, zord és fenséges mozdulatlanságban. Az országúton, a szomszéd falu felől két lovascsendőr jött, gyors üggetéssel közeledve. Kalaptollaik misztikus és komor fényvel lobogtak, sötétben.

Ismét felsírt a dobszó, most már egészen távolról és mindenfelől a kutyák halk, messzi ugatása felelt rá vigasztalanul, kietlen, tompa bánattal.

(Folytatása következik.)

A KONJUNKTURA ALKONYA.

Az Árvizsgáló-Bizottság kétségtelenülegyike a legszorgalmasabb irodalmi testületeinknek. Igaz, hogy csak egy műfajt kultivál: úgynevezett kommunikékét alkot, de ebben sokat és szépet produkál. Azokban a közleményekben, a melyekben halk, de szorgos munkásságáról időnként — még pedig nem is nagy időnként — a nyilvánosságot tájékoztatja, a lendület mellett tagadhatatlanul nagy gyakorlati érzék is mutatkozik. Ez olvasmányok alkalmasak arra, hogy a lelkünket megerősítsék, hitünket alátámaszsják és bizalmunknak szárnyat adjanak. A Bizottság világos szemmel látja a bajokat, a visszaéléseket és mélyeséges tudatában van annak, hogy az állapot tőrhetetlen. Sőt nem csinál titkot belőle, hogy ennél többnek is tudatában van. Tudatában van annak, hogy melyek azok az eszközök és módok, a melyekkel ezeket a bajokat és visszaéléseket megcsökkenteni, ezt az elviselhetetlen állapotot elviselhetővé enyhíteni lehet. Ezeket az eszközöket és ezeket a módokat nem is rejtette véka alá. Megfogalmazta és publikálta őket.

Ennek az elmondásával tanúságot tettünk róla, hogy nem vagyunk érzéketlenek e nagy hivatású testület értéke és érdeme irányában. Ettől a Bizottságtól sokat lehet várni. Egy szikrával se kevesebbet, mint abban a pillanatban, a melyekben megalakult, hogy nagy és sürgős munkájához gőzerővel hozzálásson. Azóta meglehetősen sok pillanat mult el, de egy se úgy, hogy a vára közönséget csak a legesekélyebbet is tapasztalnia volna. Valamennyi teljes terjedelmében érvényben maradt. Sőt határozottan megnövekedett annyival, a mennyivel az immár kirakatba rakott árak megnövekedtek azokhoz képest, a melyeket a boltos azelőtt csak halkan és nem minden pirulás nélkül vallott meg az üzlet homályában.

Hogy ez az emelkedés jelentékeny volt és van, azt az Árvizsgáló-Bizottság is tudja. Mint egy nyilatkozata előadja, a detektívjei jelentették neki, hogy a kirakatokba helyezett árak kissé túlságosan szerénytelenek. Ez megnyugtató. Látnivaló belőle, hogy egy szemfüles detektív előtt nincs titok. Az nemcsak a vesébe lát bele, hanem azt is észreveszi, a mi a kirakatokban van. Erre a kereskedők nyilván nem számítottak. Sőt a mai napig se tudják elhinni. Mert a kirakatok egy mozdulattal se árulják el, hogy tetten érték őket. A leleplezett szemtelen ár tovább is ott fityeg és virul a portékán a zavar vagy a megzavartság legkisebb jele nélkül.

Pedig arról, hogy a háború még évekig is eltarthat, a legpesszimistább árdragító se beszél többé. Nyilvánvaló, hogy lefelé megyünk a véres és világtörténelmi konjunkturából. Az eltorlaszolt utak meg fognak nyílni és ha bőség áradata nem is özönli el a világot, nem kell hozzá a trafikos kisasszony kezét megkérni, hogy egy doboz gyújtó urává tegye az embert. Ki fog derülni, hogy a világ legesodásában termő talaja, a pinézék feke, a melyen nem csak gomba nő, hanem szövet, csokoládé, ezérna, sőt szardínia is mindjárt olajban és bádokban.

Szimatja az üzernek is van és a konjunktura megtélelésében bizonyára tekintély. A hogy megérezte az elkövetkezett, az elkövetkezendőt is élénken sejtethi. De valamely következtetést és sejtésnek nem észlelhetjük. A sarz nyomása nem enyhült. A bor tragédiájáról hosszú tudósításokat olvastunk. A nemes nedűben, kiderült, óriási a bőség és az ára nagyban forgalomban harmadára, negyedére zuhant. De a mi a hektoliterrel történt, a liter nem hajlandó tudomást venni róla. A vendéglős éppen olyan drágán méri, mint hónapokkal ezelőtt. A megokolás az, hogy ő még drágán vette, a minthogy annak idején a még olesó áron

METZGER ALTÁBORNAGY, a nyugati harczterén levő csapataink parancsnoka, a kit a Pour les Mérites érdemrenddel tüntették ki.

vásárolt nektárt azzal a logikával adta húszszoros áron, hogy: ha ez elfogy, neki is drágán kell vásárolnia.

Nyilvánvaló: a kihasználás energiája és ellentálló eltökéltsége igen nagy és ragaszkodik ahhoz a jövedelmező mámorhoz, a mely kereskedelmi életünket meglepő és sajnálatos széles-ségben szédítette meg. Pedig a visszaesésnek a normális színvonalra be kell következnie és minél rohamosabban történik ez, annál okosabb lesz éppen azok részéről, a kiknek ez az okosság most nem jelent jó üzletet.

Nemő.

EPITHALMIUM.

A költő:

Most itt vagy és enyém vagy, bit vesem vagy
Kit annyi évem lázadón akart
S ez évelő vágy minden éve immár
Tied s mert néked adtam: fogva tart.
Te ezt tudod s tudod, hogy oly tied már
A lelkem, mint a napfényre a harmat
S magát mohó örömmel éli rajtam
Magabizsivó sugaras hatalmad;
S tudod, tudod, hogy színek teljéje;
Művészetem csupán fényedbe gyul ki,
Hogy ihletője már és érlelője
Dalomnak a vágy: hév öledbe hullni.
Te ezt tudod, mint tudja férfi sorsát
Sugalmas ösztön erején a nő,
Csak férfi vagyok én, jó, mert művész,
Am — jön meg rosszon túl — te: óserő.

Az asszony:

Sorsod vagyok, ha távol, ha veled,
Hogy térdre hulltál: gyöngébb lette térded?
Éz minden a mi fáj és a mi sértet,
Mondd, nem hozott-e hozzám közelebb?
Mig messzi jártam, volt jogom kívánni,
Hogy az elérhető semmibe nézd,
De nincs jogom most, két közel karodban,
Az áldott és termékeny szenvedést
Elvenni tőled csókomért cserébe —
Nincs, hidd el, csók, mely ezt az árt megérje,
Sorsod vagyok, ha távol, ha veled
Éz sorsod az, hogy szenvedtesselek.
Szenvedni: végzeded. A bú neked kell,
Mint gyöngyhöz kell a kagyló szenvedése
Éz csonkább lenne színpompád egészé,
Mihelyt szegényebb e bibor sebekkel.
Tudnál-e — bárha percze, bárha értem —
Csak egy folt színről is lemondani
Éz elfogadni, hogy a hajdani
Bánat — mint fulladt fákiya — már ne égjen?
Te mondád: az vagyok hát: óserő.
Pályád eleve elrendeltetése
S üdvöd, mert tunya kéj boldogja mégse
Lehetsz velem, se tétlen heverő.
— Vagy vonz-e vágyad renyhe rózsaszágyra
Lankadni lustán, lendületlen
S mig én szerelmes szót: tórszavú vádat
Suttogjon végzeded füledbe?...

A költő:

Nem!

Rédey Tivadár.

REPÜLŐGÉP-FELVÉTEL 400 MÉTER MAGASBÓL. — Egy a magasból levetett bomba hatása.

OLASZ HADIFOGOLY SZOBFAZSOK MUNKÁJA EGY FOGOLYTÁBORBAN.

SZÖKÉS A SZIBÉRIAI FOGOLYTÁBORBÓL.

Határvizsgálat Mandzsuriában.

Dr. Bokor Ervin legközelebb megjelent könyvéből.

Reggel kilenc óra táján érkezünk Mandzsuria határállomásra. A vizsgálat félelmetes bevezetéssel kezdődött. Alig ért be vonatunk az állomásra, máris katonaság és zsoldárok vettek azt körül; elállították a lejárókat, hogy senki se ne szállhasson, lezárták az ajtókat, hogy senki ne távozhasson és azzal egy pár zsoldár altiszt végigment a kocsiokon és az utasokat igazolásra szólította fel.

Bár nagyon meg voltunk illetődve, azt hiszem, hogy félelmünk messze Bariné mögött maradt. Az egész társaságban ő volt a legjobban megszépenve, mert hiszen ő volt az egyedüli, a ki az egész társaságban hadifogoly-szökötés miatt a fejével játszott. Bennünket legrosszabb esetben csak a bebörtönzés fenyegetett. A mint én ezt elgondoltam, szinte számatalant éreztem irányában és el voltam tökéltve, hogy bármi történjék is, nem fogom elárulni, hogy Barin hozzánk tartozik. Egyébiránt Barin is igyekezett ennek látszatát kerülni. Jó messze elvonult tőlünk és a matrások közé elhelyezkedett. Ekként aztán az ő útlevélét előbb vizsgálta meg mint a miénket. A zsoldár úgy látszik eleinte nem volt teljesen tisztában Barin útlevélével és katonamentességi igazolványt kért tőle, mire Barin nagy zavarában: «Tudja nincsen, mert én egyike vagyok azoknak a száműzötteknek, a kik nem teljesítenek katonai szolgálatot». E nyakatekert válasz bárkinék felüthetett volna, de a zsoldár jókedvében lévén, tréfásan nézett a megszépenre: «Ejnye titevek, száműzöttekkel sohase lehet tisztában az ember! No majd meglátjuk az állomáson a dolgot». A zsoldár ezen kijelentéséből kitűnt, hogy ezt a bevezető vizsgálatot egy második, részletesebb és alaposabb fogja követni; a jelenlegi vizsgálat célja csak az volt, hogy azokat, kik esetleg minden igazolvány nélkül érkeztek a határállomásra, mindjárt elfogják, mielőtt még idejük volna az állomásról kerekedni. Az én útlevelmet teljesen rendben lévőnek találta a zsoldár, Ballaynál pedig elegendő volt azt megállapítani, hogy ő is száműzött, miként Barin.

Midőn a zsoldár tovább haladt, bennünket kieresztettek a kocsiból és a lezárt peronon keresztül az állomásépületbe jutottunk. Mandzsuria szigetállomás, vagyis a vasúti sínek két oldalról közérfogják az épületet. Az egyik oldalon az Oroszország felől beérkező, a másik oldalon pedig az oda visszatérő vonatok futnak be. Mindenekelőtt a nagy vámvizsgáló előcsarnokba jutottunk, hol különös tarka kép tárult elénk. Épp ekkor érkezett be ugyanis Mandzsuria felől a vonat és a szembenlévő bejáraton keresztül az arról leszálló kínai utasok tördültek be. Hosszú paplanszerű ruhájukban,

AMERIKAI HADIFOGLYOR TÁBORÁBÓL.

melyről egyelőre csak annyit sejtettünk, hogy az affajta etakarodj, takarodj felkiállításnak felel meg.

A midőn a kínai vámvizsgálókat átestünk, egy orosz hivatalnok jött, a ki kihirdette, hogy mindenki, a ki Oroszország felől jön, adja be útlevelét az útlevél-vizsgáló hivatalnak. A többi utasok példájára a folyosóra nyíló kis ablakhoz járultunk, melyen keresztül leadtuk útlevelünket. Az utasítás az volt, hogy egy óra elteltével jelentkezzünk érte ismét. Egy izgalomteljes óra volt tehát még előttünk a nagy pillanatig, a melyben el fog dőlni, hogy sikerül-e a határon átjutnunk. Különösen nagy volt Barin félelme; képzeletében az esetleges leplezéssel járó elfogatás, börtönbe jutás és az akasztófa ijesztő képe elevenedett fel és idegei nem bírták tovább a velünk való várakozás izalmát. Pár perc múlva így szólt hozzám: «Itt még hosszú ideig kell várunk, míg az útleveléket megkapjuk, maradjanak addig nyugodtan itten, nekem egy kis dolgom van, nem sokára visszajövök magukhoz!» Azzal elvált tőlünk, elment és soha többé nem láttuk viszont.

Magunkra maradvára vártunk, mérlegelve az eshetőségeket. A nagy tolongásban senkiset nem vetett ránk ügyet. Eltelt félóra, egy óra, majd másfél óra, de Barin csak nem jött vissza. Az útlevelék kiadása már megkezdődött és az utasok nagyobb része már visszakapta okmányait, csak mi állottunk még ott tétlenül, nem tudva, hogy mihez fogjunk és mind nagyobb nyugtalansággal várva Barin visszatérését. Kezdünk fel-alá szaladgálni, benézni váróterembe, étterembe, nem felezzük-e fel valahol kékűnket, de annak sehol nem volt nyoma, mintha csak a föld nyelte volna el. A Karbin felé induló vonatot már betöltötték a vágányra, az utasok már czipelődni kezdtek és az indulás fél óra múlva volt jelezve. A tömeg már kiváltotta útlevelét, elvonult podgyászával a vámvizsgáló-bizottság előtt, csak egyes később jövők szállingóztak még az étterem felől. Nekünk még se jegyünk nem volt, sem az orosz vámvizsgálóknak nem estünk még át. Az utolsó negyedórán kezdünk arra a szomorú valóságra ébredni, hogy Barin cserben hagyott bennünket. Nem volt időnk rá, hogy e miatt akár méltatlankodjunk, akár nehezteljünk, most már nem maradt más hátra, mint saját erőnkre támaszkodni. Szerencsére eddig már elég kritikus pillanatot éltünk át, úgy hogy nehéz szerepünket most már aránylag nyugalommal és elszántsággal játszottuk tovább. Rövidesen megszéltünk a teendők: Barina tovább nem várhatunk, mindenekelőtt ki fogjuk kérni útlevelünket, ha ott semmi baj nem ér, megvizsgáljuk podgyászainkat és végre, ha azon is szerencsére átestünk, akkor meg fogom próbálni, hogy jegyet váltak Vladivosztkba.

Az útlevélvizsgáló hivatal ablaka előtt egy-pár elkésett ember álldogált és mi is hozzájuk csatlakoztunk, váru, hogy nevünkön szólít-

sanak bennünket. Először engemet szólítottak és gyorsan végeztek velem, útlevelemet rendben találták és miután katonamentességi igazolványomat megvizsgálták, papírjaimat lebélyegezve, elbocsátottak. Kisvártatva Podolszkij Ballay került sorra. — Podolszkij! Podolszkij! Podolszkij! — kiabálta a hivatalnok, mert Ballay nem feledezett meg róla, hogy a süketet jászsa. A jelenlévők látva, hogy süketel van dolguk, maguk is igyekeztek nyomban segítségére lenni és mintegy választ adni helyette.

— Hát magának hol a katonamentességi igazolványa? — kérde tőle a hivatalnok.

Ballay nem hall, csak zavarodottan körülnéz s háromszor is ismételteti a kérdést.

— Szűlnűj! — lancziroztam én a körülállók közt, kik erre maguk is felkapták azt s mind erősebben zúgták kórusban a hivatalnok felé: «Szűlnűj! Hát nem látja, hogy száműzött!» Végre Ballay is megérti, miöl van szó, és tölesért formálva füléhez, tátott szájjal hol a körülállókra, hol a hivatalnokra tekintve dadogja: «Da! da! szűlnűj, szűlnűj.»

A hivatalnok ide-oda forgatja az útlevelét, látszik, hogy nincs egészen tisztában a dologgal, ám a körülállók türelmetlenkednek és hangosan kezdik magyarázni: «Hát nem látja, hogy nagyot hall? Száműzött, azért nincs katonamentességi igazolványa.» Végre is a hivatalnok türelmét vesztve, hatalmas káromkodásba tört ki és lebélyegezte az útlevelét, odavágja szegény Podolszkij fejéhez: «Nesze, itt az útlevél, takarodj vele az ördögbe!»

A körülállók szinte szánakozva néznek rá, pedig ha bensejébe láthatnának, mint ujjong fel ott egy diadalmas hang: a szabadság előérzetének ezerszeres erővel újraébredő hangja! Hiszen ez volt az a nehéz pillanat, mely már az elindulás óta mint fenyegető rém nehezedett szegény Podolszkijra, elkésérítve eddigi perceit. És most ezen tölesett, Istenem, mily boldogság! Egész zavarodott még a nagy örömtől, mely még rám is átragadt és most már vidáman loholtunk az orosz vámvizsgálóhoz. Hamar sorra kerültünk. Egy hitelen s öke, szigorú nézőfü alacsony emberke nézte át először az én táskámat és azzal intett, hogy tovább mehettek. Minthogy közben pár ember ékelődött közénk, hogy időt ne veszítsek, odasúgtam társamnak, csak vizsgálta meg podgyászát, addig én elmegyek jegyet váltani.

Könnyű ezt mondani, de nehéz megeselekedni az olyanokkal, a ki még orosz nyelven soha vasúti jegyet nem váltott és ügyelnie kell arra, hogy tájékozatlanságával el ne árulja szökevény voltát. Már magában véve a jegykiadóhely is félelmetes benyomást tett: két szurdonyos ór állott az ablak mellett, hogy az esetleges gyanús embereket azonnal letartóztassa. Félve

EGY ELESETT ANGOL REPÜLŐTISZT ELTEMETÉSE A NÉMET CSAPATOK ÁLTAL PALESZTINÁBAN.

szomfordáltam az ablak felé, hol megállva, gondolkodva, hol tovább indulva, elsétálva egy-néhány sorra a pénztár előtt; azt szerettem volna, hogy ne legyek teljesen egyedül, hanem jöjjön valaki, a kitől először halljam, hogy hogyan is kell a jegyet kérni. Alig volt azonban már néhány percnyi időm a vonat indulásig s végre is rászántam magamat, hogy a pénztárhoz lépjek. A jó szerencse azonban e kritikus pillanatban ismét segítségemre sietett; mintha az égből pottyant volna oda, nagy sietve egy jobban öltözött utas jött, a ki szinte félrelökött a kaszástól és erőlyesen megverve annak ablakát, a megjelenő jegykiadótól harmadosztályú jegyet kért Vladivosztkba. Épp ez volt az én esetem is. Szorosan odabújva fületem minden szavára és miközben a jegykiadó a pénzből visszaadott, gyorsan átismételtam magamban a hallott mondatokat. Az utas távoztával egyszerűen bemondottam azt a jegyszédnek, azon különbséggel, hogy egy jegy helyett kettőt kértem, a másodikat Nikolszk-Usszuriskijba. Tökéletes kiejtésem és hangsúlyozásom semmi gyanút nem keltett sem a jegykiadóban, sem az ott álló őrkben, úgy hogy megkaptam a jegyet és ez utolsó akadályon átesve, most már örömtől repdeső szívvel siettem vissza a vámhivatalba Ballayhoz.

Am nagy örömben hirtelen, váratlan üöm vegyűlt, mely majdnem katasztrófával fenyegetett bennünket. Ugyanis, a mint a vámvizsgáló-terembe léptem, Ballayt nagy bajban találtam. A szűrés szemű, kis vámvizsgáló hivatalnok haragosan kiabált rá, a mire Ballay csak a szokásos süket mozdulataival válaszolt és ez csak ingerelni látszott a haragos emberket. Nem tudtam felfogni, hogy mi történhetett, ellenben nagy rémületemre azt láttam, hogy a kiesi emberke az egyik ajtó felé mutogat és Ballayt megragadva: «Nu igyi! igyi!» kiabálással húzni kezdi őt maga után. Ballay búsan kullogva ment utána és csakhamar eltűnt a jelzett ajtó mögött. Megkövülve állottam ott; az első gondolatom az volt, hogy utána szaladjak, ámde az ajtónál álló őr, midőn megtudta, hogy Vladivosztkba akarok utazni, nem engedett át, hanem ép az ellenkező irányban lévő kijáratra mutatott. Nem tartottam célszerűnek, hogy magyarázatokba bocsátkozzam s azért is kétségbeesve fel-alá kergettem bolynogani a folyosón. A vonat indulásától már csak öt perc választott el; a jegyek a kezemben voltak, a pénz is nálam volt és Ballay csak a ruhájába varrt 50 rubel felett rendelkezett. Első gondolatomat, hogy nem jobb volna-e egyedül elmenekülni, mint erkölestent utasítottam vissza. Együtt jöttünk ideig és ha a balszerencse úgy akarta, hogy őt letartóztassák, úgy ám együtt menjünk a börtönbe is! Ismét kétségbeesve állottam meg az ajtónál, hol Ballayt eltűnt láttam és már-már azon törem a fejemet, hogy újól megkísérlem az átjutást, a midőn hirtelen kinyílt az ajtó és belökődött rajta — Ballay! Az arcot, melyet vágott, nem kísérlem meg leírni: a tetített butaság és szenvedés oly különös kifejezést kölcsönzött piszkos, szakálltól kiverit ábrázatának, bekötött nagy fejével, földet seprő hatalmas bundájával, oszdogó lomha járásával és félvállra vetett rongyos krumplis zsákjával oly számalmasan kómikus látványt volt számomra, hogy ijedelmem ellenére is majdnem hangosan felkaczagtam. Bizonytalan belépése, melylyel szinte bebukott az ajtón, arra látszott mutatni, hogy valaki nem épen a legbarátságosabb módon tuszkolta befelé. Pillanat műve volt csak, hogy meggyőződjem arról, hogy nincs komolyabb baj, csak valami félreértés történettel vele és ezért is karon ragadva őt, magam is hangos «igyi! igyi!» kiáltásba törem ki és futva indultunk a másik oldalon lévő kijárat felé. Épp az utolsó perczen értünk a vonatához. A kalauz átlukasztotta jegyeinket, futó pillantást vetett útlevelünkre és azzal feluszolt bennünket a máris induló vonat egyik harmadosztályú kocsiába.

TÖRÖK TEMETŐ KELETGALICZIÁBAN.

A BÉCSI ÚT!

Eltérítés. — Irta Szűcs Gyula.

Évek óta készülődtek föl a városba, a melyről esodákat hallottak és a melynek Szent István-tornya álmaik délibábjából egyre karcsúbban, egyre hivogatóbban szökött fel. Ezer bajukban megvigasztalta őket az a gondolat, hogy csak Bécsbe kell menniök és minden jóra fog fordulni.

Valláné egész életén át vágyott oda. A mióta szembaja hóna pról-hóna pra súlyosabb lett, szinte ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy fölkeresse a bécsi doktorokat, a kik tudvalevően mindenhez jobban értenek.

Ehhez járult még, hogy Klára leánya, a kinek titokban tartották huszadik születésnapját, Budapesten nem talált emberre, a ki komolyan megkérte volna a kezét.

— Bécsi rokonainknál, a Gradléknál fogunk megszállni — vigasztalta anyja. — Vagy azt hiszed, hogy ők ok nélkül küldik el minden évben Max arczképét? Maxnak az anyja nem is közel rokonom, tehát mi sem áll útjában annak, hogy ti egymáséi legyetek.

— De ha Max már más szeretőt — kételkedett Klára.

— Akkor nem küldözgetné folyton az arczképét. És ne felejtse el, hogy mint magyar leány mégy föl Bécsbe, a hol a magyar nők úgy tudnak rajongani!

A bécsi út még sokáig kísértette volna álmaikat, ha Valláné szembaja hirtelen aggodalmasra nem fordult volna. Tovább nem halaszthatták az utazást, vonatra ültek.

— Édes mama — szólt Klára — nagyon félek.

— Ugyan mitől?

— Te a négy évvel ezelőtt készült fényképet küldted el Maxnak. Négy év alatt én nagyon megváltoztam!

— De az előnyödre — vigasztalta az anyja.

TÚZÉRSÉG ÚJ ÁLLÁSBA VONUL.

EGY LOVAS LŐVÉSZ-EZRED FELFEJLŐDÉSE ELLENTÁMADÁSRA.

A NÉMETEK HARCA A NYUGATI FRONTON.

megszólítani ezeket a rideg bécsieket, hogy útbaigazítsanak. Valahogy majd csak magunktól is ráakadunk.

Találomra nézegetni kezdték az utca-táblákat, a mikor egy járókelő észrevette, hogy valamit keresnek. És mintha csak meg akarná csafolni a bécsiek ridegségét, a legszeretelméltóbb módon kérdezte meg a hölgyektől, hogy mi járóban vannak.

— Ne is felelj annak az ostoba németnek, — mondta Valláné magyarul a leányához, hogy meg ne értsék.

Klára azonban nem hallgatott az anyjára és megmondta a németnek, hogy a Rothe Turmstrassén volna dolguk.

— Elvezetem önöket oda — ajánkozott az idegen — épp arra van dolgom.

Klára nem mondott sem igent, sem nemet. A német ezt biztatásnak vette és elindult a hölgyekkel. Az úton sokat beszélt és megtudta, hogy Valláké egyenesen a szemorvos miatt jöttek Bécsbe.

— Tehát önök budapestiek? — örvendezett a német. — Ennek nagyon örülök. A jövő hónapban dolgom lesz a magyar fővárosban és nagyon jól esnék, ha ismerős családra találnék.

— Valahogy meg ne mondd neki a címünket! — szólt magyarul Valláné a leányához.

Klára azonban megint nem hallgatott anyja tanácsára és a néhány lépés alatt, a míg a bécsi fiatalember még kísérte őket, óvatosan megmondta neki a nevüket és címüket.

A bécsi úr egy kapura mutatott:

— Itt van az az orvos, a kit keresnek.

— Köszönöm, — felelte neki Valláné németül és magyarul folytatta a leánya felé: — En fölmegegyek a tanárhoz, te addig várj rám egy kávéházban. Épp itt szemben van egy.

A bécsi ember megemelte a kalapját és elköszönt.

Valláné bekísérte a leányát a kávéházba, aztán fölment a specialistaéhoz, a kihez évek hosszú során át vágyakozott. A professzor úr jámbor, mindemapi embernek látszott. Egyszerűen beszélt, nagyon keveset és a szerszámjai sem voltak olyan különösek, a minőknek Valláné elgondolta őket. Egy óráig elpiszmogott az asszony szemével, vizsgálta, végül kijelentette:

— Nincs nagy baj. Orvosságot fogok rendelni. Borogassa vele a szemét, a míg meg nem javul.

A HALÁSZOK ELINDULÁSA.

HALÓK KIFESZÍTÉSE DAGÁLY ALKALMÁVAL.

HALÁSZAT AZ ADRIÁN.

Valláné azt sem tudta, hogyan jött ki az orvostól. Teljesen csalódott benne. Már nemcsak a bécsi utat bánta, hanem azt a negyvenkoronás papírpénzt is, a melyet a tanár asztalán hagyott. Eredetileg ötven koronát szánt neki, de ott a tanár jelenlétében óvatosan kivett tíz koronát egy előre elkészített boríték-ból. És úgy érezte, hogy ezt a tíz koronát valósággal megakartotta.

— Borzasztó, hogy mennyi pénzembe van ez a bécsi orvos, — mondta Valláné a leányához, a mikor belépett hozzá a kávéházba. — És olyan tutyi-mutyi embernek látszik, olyan egészen egyszerű embernek, mint az a pád. Nem lehet észrevenni rajta, hogy nagyon értene a tudományához.

— Mindig mondtam, — mosolygott Klára — hogy mama Pesten is talált volna ilyen orvost.

— Eh, most már nem bánom! — felelte Valláné. — A fő, hogy átestünk ezen az utazáson is. A szomszédaink már csúfolódtak, hogy sohasem jutunk el Bécsbe.

— Írt a tanár orvosságot a mamának? — kérdezte Klára.

— Nálam van a receptje — felelte az asszony, — de tartok tőle, hogy drága gyógyszer lesz ez. Háromszáz korona eddig a kiadásunk,

negyven koronát adtam a professzornak és most az orvosság, isten tudja, mibe fog kerülni.

— Meg lehet kérdezni, — szólt Klára. — Odaát a harmadik házban gyógyszerész van. Ha akarod, megcsináltatom mindjárt.

— Jó. Én addig megiszom egy kávét. Vigyél magaddal egy ötvenkoronást, hogy elég legyen. El ne tévedj valahogy az úton.

Valláné aggodalmas szemmel kísérte Klárát. Valósággal féltette Bécsből, a melyből annyira kiábrándult. Mily nagy volt az ijedsége, a mint látta, hogy Klarához egy fiatalember csatlakozik. Ugyanaz, a ki a szemorvosig kísérte el őket.

— És Klára még el sem utasítja! — hüledezett magában Valláné. — Úgy beszél vele, mintha gyermekora óta ismerne. Együtt mennek be a patikába!

Valláné tükön ült, míg a leánya benn volt a gyógyszerészben. A szemét világgért sem merte volna levetni az utcáról és inkább hülni hagyta a kávéját.

Klára nemokora megjelent a gyógyszerész ajtajában és nyomában a fiatalember, a kinek a kezében kis csomag volt, alighanem az orvosság.

— Egy kis baj volt! — ez volt Klára első

szava, a mikor belépett az anyjához, a ki ámulva nézett a bécsi úrra, a ki még a kávéházba is bemerészkedett Klára után és mosolyogva, ismerősen hajlongott Valláné felé.

— Miért nem rázod le a nyakadról ezt a németet? — kérdezte az asszony Klárától.

— Szükségem volt rá, — felelte a leány. — A gyógyszerészben nem akarták fölvaltani az ötvenkoronást, mert a medicina csak ötven fillérbe kerül. És ez az úr volt szíves kölcsönadni ötven fillért. Add meg neki.

— Ismered?

— A mióta a mama, — felelte mosolyogva Klára.

— Talán térszik neked?

— Nagyon kellemes és kedves fiatal ember — felelte magyarul Klára. — Pesten még nem is találkoztam ilyen szeretetreméltó úriemberrel.

— Csak aztán úgy meg ne járj vele, mint én Bécsben. Miféle orvos lehet az, a ki ötven filléres orvosságot ír! Ezért érdemes volt Bécsbe jönnöm?

Valláné kifizette az ötven fillért a bécsi úrnak, de sok szemrehányás és rosszallás sugárzott ki a szeméből. A német önkéntelenül is mentegőzni kezdett:

— Bocssáson meg, nagyságos asszonyom, — szólt Vallánéhoz — de nem tudtam ellentállni annak a vágnak, hogy kedves leányát még egyszer láthassam. Őszinte vagyok, mint minden bécsi ember. Nem szertném, ha önök elutaznának innen a nélkül, hogy valami biztatást ne kapnék.

— Miféle biztatást? — kérdezte mereven és szigorúan Valláné.

— Megengedi-e, nagyságos asszonyom, hogy addig is, a míg Budapestre nem utazom, a legnagyobb hálával és szeretettel gondoljak arra az órára, a melyet kedves leányával töltöttem? Klára hirtelen elpirult.

— Mikor? — kérdezte Valláné a leányától.

— Mialatt a mama a szemorvosnál volt, — felelte magyarul Klára — itt a kávéházban egyszerre csak elém állt.

— És nem utasítottad vissza?

Klára felelet helyett még jobban elpirult.

— Nagyon félek öntől, nagyságos asszonyom — mondta a bécsi úr, — mert úgy értesültem a leányától, hogy csalódtak Bécsben és e miatt talán tőlem is idegenkednek, a ki bécsi vagyok.

— Nem, uram, — nyugtatta meg Valláné — ha egy kissé meg is bírjuk a bécsieket, az nem mindenikre vonatkozik. Vannak itt is kedves, rokonszenves emberek.

— Tudna-e Bécsben élni? — kérdezte hirtelen a fiatal ember Klárától.

— Imádom Bécsét! — felelte a leány és az arca kiragyogott.

Valláné szólni akart, de Klára gyorsan intette:

— Ne beszélj. Talán megkéri a kezemet. A fiatalember kissé elmosolyodott és folytatta:

— Nagyon örülök, hogy Klára kisasszony imádja Bécsét, mert itt lakom. De tudna-e szeretni a bécsi embereket?

— A bécsi embereket nagyon-nagyon megszerettem — felelte Klára.

— Akkor félek, hogy csalódni fog bennem, — mondta a fiatalember. — Én nem vagyok bécsi.

— És hirtelen tisztá magyarsággal szólalt meg: — Budapesten születtem. Magyar vagyok!

Klára azt hitte, hogy a föld alá kell sülyednie nagy szűgyenében, de a fiatalember mosolyogva folytatta a leány felé:

— Ha elfogad így is, magyar emberként, akkor ezennel ünnepiesen megkérem a kezét. Boldog volnék, ha igent mondana és mindig hálásan emlékezném vissza arra a pillanatra, a melyben megismertem.

Klára sápadt, pirult, a mi minden hangos eigen-nél ékebben beszélt. Valláné szeme pedig a meghatottságtól könnyes lett, égni, fájni kezdett. Észébe jutott az orvosság és magában türelmetlenül gondolt arra a percze, a mikor a szeméhez vihette. Bizni kezdett benne egyszerre. És maga sem tudta miért, mintha az egész város megváltozott volna. Napfény, jókedv, derűs emberek csillantak föl körülötte... Mintha egy más Bécs pottyant volna le hirtelen az égből.

Egy osztrák-magyar mozsár üteg berakása a konstantinápolyi pályaudvaron.

PÁTER BROWN, A JÁMBOR DETEKTÍV.

G. K. Chesterton kalandos történetei.

A KÉK KERESZT.

A reggel ezüstszalagja és a tenger zöld csillogó szalagja között a hajó Harwichot érintette és egy csapat embert bocsátott ki magából, mint a legyeket. Az az ember, a kire figyelnünk kell, semmiképen sem volt köztük feltűnő, nem is akart az lenni. Nem volt rajta semmi figyelemreméltó, legföljebb némi ellentét ruhájának ünnepi vidámsága és arcának hivatalos komolysága között. A ruhája könnyű halványzürke kabátból, fehér mellényből és kékszöld szalagos ezüstszínű szalmaalapból állott. Sovány arca ezzel ellentétben sötét volt s rövid fekete szakállban végződött, a mely sponyolosnak tűnt fel. A semmittevő ember komolyságával szítt egy cigarettát. Semmi sem vallott rajta arra, hogy a szürke kabát töltött revolvert őriz, hogy a fehér mellényben rendőri igazolványt rejtget, vagy hogy a szalmaalap Európa egyik leghatalmasabb elméjét fűdi el. Mert ez az úr nem volt más, mint maga Valentin, a párisi rendőrség főnöke és a világ leghíresebb nyomozója. Most Brüsszelből jött Londonba, hogy végrehajtsa a század legnagyobb letartóztatását.

Flambeau Angolországban volt. Három állam rendőrsége nyomozta a nagy gonosztevőt Gentől Brüsszelig, Brüsszeltől Hook van Hollandig s valószínű volt a föltevés, hogy felhasználja az eucharisztikai kongresszus szokatlanságát és zúza varát, a mely akkor Londonban tartatott. Valószínűleg a kongresszus valami alsóbbrendű hivatalnokának vagy titkárnak képében utazott: de ezt természetesen Valentin nem tudhatta biztosan; semmit sem lehetett biztosan tudni, ha Flambeau rólt szót.

Jó pár éve már annak, hogy a bűnök ez a kolosszus hirtelen megszűnt igazolomban tartani a világot s ekkor — mint a hogy Roland halála után mondták — nagy nyugalom jött a földre. De legjobb napjaiban (úgy értem, hogy a legrosszabbakban) Flambeau olyan jellemző és nemzetközi alak volt, akár a német császár. Csaknem minden nap jelentették az újságok, hogy valami rendkívüli bűntett következményei elől azzal menekült el, hogy egy másik bűntettet követett el. Gascogne-i ember volt, gigantikus testalkatú és fizikai bátorságú; a legfurcsább mesék voltak forgalomban ahtletikai humorának kitéréséről, hogyan állította fejét öre a vizsgálóbíró, hogy megvilágítsa az esztét. Hogyan rohant végig a Rue de Rivolin, mind egyik hóna alatt egy-egy rendőrel. Meg kell neki adni, hogy fantasztikus testi erejét rendszerint ilyesforma vértelen, bár illetlen jelenetekre használta; igazi bűntettei főleg a nagyarányú és leleményes rablás körül forogtak.

De minden lopása csaknem újfajta bűn volt és mindegyikről magáról külön történetet kellene írni. Ő alapította a Tiroli Tejgazdasági Részvénytársaságot Londonban, tejgazdaság nélkül, tehének nélkül, kocsik nélkül, tej nélkül, de jó pár ezer részvény aláírásával. Ezeket egyszerű módon úgy szolgálta ki, hogy elemelte más emberek ajtaja elől a tejcsomókat és a saját megrendelőinek ajtaja elé tette. Ő volt az, a ki rejtelmes és benső levelezést folytatott egy hölgygel, a kinek minden levelét elfogta a rendőrség a postán s ezt úgy tette, hogy izeneteit végtelenül kis betűkkel egy mikroszkóp lemezére fotografáltatta. Nem egy dolgot azonban káprázató egyszerűség jellemezte. Mondják, hogy egyszer átfestette az éjszaka sötétjében egy utca összes házszámait, csak azért, hogy megtéveszsen és tőrbe csaljon egy utazót. Az tény, hogy hordozható postaszekrényt talált ki, a melyet kifüggesztett az utcasarkokra eszdes külvárosokban, hogy idegenek postai megrendeléseket dobjanak bele. Mint példátlan ügyességű akrobata volt ismeretes; hatalmas termete dacára úgy tudott ugrani, mint egy szöcske és olyan könnyedén felmászott a fák tetejére, mint a majom. Ezért lát a nagy Valentin, mikor elindult Flambeaut megkeresni, tökéletesen tisztában volt vele, hogy kalandjai nem érnek véget, hogy megtalálta.

De hogyan találja meg? A nagy Valentin gondolatai erre vonatkozólag még mindig nem voltak megállapodva.

Volt valaha, a mit Flambeau, bármily ügyesen tudta külsejét elváltoztatni, nem tudott elreplezni: természetének rendkívüli magasságát. Ha Valentin füge szemé megtalált volna egy magistermetű almáskofát, egy magas gránitost vagy akár egy elég magas hercegnőt, azonnal letartóztatna volna. De egész útja hosszat nem talált senkit, a ki Flambeau lehetett volna áruhában. Azokra az emberekre nézve, a kik a hajón utaztak, teljes bizonyosságot szerzett, a kik pedig Harwichban vagy útközben szálltak fel, azok mindössze hatan voltak. Volt köztük egy alacsonytermetű vasúti hivatalnok, a ki a végállomásra utazott, három szintén meglehetősen alacsony termetű kereskedelmi kertes, a kik két állomással később szálltak fel, egy nagyon kistermetű özvegyasszony, a ki egy kis eszei városnál szállt be és egy szintén igen alacsony római katolikus pap, a ki egy kis eszei falunál szállt fel. Mikor az utóbbira került a sor, Valentin abbahagyta a vizsgálódást és nevetett. A kis papocska annyira példája volt a kelet-angolországi együgyűeknek; kerek és kifejezetlen arca volt, üres szemek, egy csomó barna papírba göngyölt csomag volt nála, a melyeket sehogysem tudott rendben tartani. Az eucharisztikai kongresszus bizonyára sok ilyen teremést vonzott ki otthoni tepedésükből, vakon és tehetetlenül,

mint az üregéből kiégett vakondok. Valentin szkeptikus volt a szigorú francia stílus értelmében és nem igen szerette a papokat. De sajátnál tudta őket, — ez az egy papocska pedig fölkelte volna akárki sajnálatát. Nagy, kopott esernyője volt, a melyet minduntalan leejtett a padlóra. Ügylátszott, nem tudja, mire való a retour-jegye. Egy borjú együgyűségével magyarázta mindenkinek a kocsiában, hogy vigyázni kell, mert az egyik papír-comagjában van valami, a mi valódi ezüstből készült ékek kövekké. A kitűnő francziát állandóan mulattatta az eszei ügyetlenség sajátosság keveredése a szent együgyűséggel, mindaddig, a míg a papocska valahogy mégis elért Tattenhamba összes csomagjaival, majd visszajött az esernyőjéért. Ez alkalommal Valentinben volt annyi jóindulat, hogy figyelmeztesse, ne beszéljen mindenkinek az ezüst holmijáról. De Valentin bárkivel beszélt, azért a szeme nyitva volt mindenki számára; erősen utána nézett mindenkinek, a ki legalább hat láb magasnak látszott; mert Flambeau ennél is magasabb volt négy hüvelykkel.

A Liverpool Street állomáson szállt ki, nyugodt lelkiismerettel azíránt, hogy eddigelé nem szalasztotta el a gonosztevőt. Aztán a Scotland Yardon ment a londoni rendőrség főhadiszállására, hogy igazolja magát és szükség esetére segítséget kaphasson. Ennek végetével cigarettára gyújtott és hosszú sétára indult London utcáin. A mint a Viktorián túli utcákon és tereken bolyongott, hirtelen megállt. Sajátságos nyugodt, nagyon tipikusan londoni téren volt. A magas, lapos házak körökörül egyszerre dűsáknak és lakatlanoknak látszottak; a négyzög-alakú kis kertecské a tér közepén olyan elhagyott volt, mint egy zöld sziget a Csendes óceánban. A tér egyik oldala magasabb volt a többi négyénél, mint valami emelvény s ennek az oldalnak a vonalát London csodálatraméltó véletleneinek egyike törte meg — egy kis vendéglő, a mely mint ha Párisból tévedt volna ide. Képtelenül vonzó hely volt, cserépe ültetett törpe növényekkel és hosszú, citromsárga és fenehereskos függönyökkel. Különös magasan állott az utca fölött s a londoni toldozó-foldozó szokás szerint lépcső futott fel az utcáról a bejáró ajtóig. Valentin cigarettázva állt a fehér-sárga függönyök előtt és sokáig nézte őket.

Csudák dolgában az a leghírhettebb dolog, hogy megtörténnek. Nehány felbő az égen olyan formába gomolyodik össze, mint egy bámuló emberi szem. Egy fa úgy áll egy gyanus biztonságú tájon, mint valami kérdőjel. Ezt a két dolgot a saját szememmel láttam a legutóbbi néhány napon. Nem a diadal pillanatában hal meg; egy Williamson nevű ember megöl valakit, a kinek szintén Williamson a neve s ez úgy hangzik, mint valami gyermekgyilkosság. Szóval van az életben egy eleme a véletlenek tündéres összejátszásának, a mi a prózálag számító emberek figyelmét örökké elkéri. Mint a hogy Poe jól mondta paradoxonálán, a bölcsestegnek számolni kell az előre nem látott dolgokkal.

Aristide Valentin mélyesen francia volt s a francia intelligencia speciálisan és merőben intelligencia. Nem volt gondolkodó gép; mert ez a modern fatalizmus és materializmus esztelen frázisa. A gép csak azért gép, mert nem tud gondolkozni. Valentin ellenben gondolkodó ember volt és e mellett nyílt esztű ember. Minden csodálatos sikerét, a mely már bűvészt-számba ment, keserves logikával aratta, tiszta és józanészű francia gondolkodásával. A francziák nem azzal elektrizálják a világot, hogy paradoxonokkal hozzák zavarba, hanem azzal, hogy egy magától értetődő igazságot mondanak ki. Annóra viszik a maguktól értetődő igazságokat, — mint például a francia forradalomban. De Valentin ép azért, mert értette az eszt, ismerté az esz korlátait is. Csak olyan ember beszél petroleum nélküli motor-hajtásról, a ki nem ismeri a motorokat; csak az olyan ember, a kinek fogalma sincs az okoskodásról, beszélhet erős, kétségbe nem vonható kiinduló pontok nélküli okoskodásról. Itt azonban Valentinnek nem voltak erős kiinduló pontjai. Flambeau a Harwichban vesztették el a nyomát s az egyáltalában Londonban van, akkor mindenféle lehet, a magistermetű külvárosi eszavargató kezdve, a Métropole-szálloda magistermetű fő pincézéig. A nemtudás ilyen mezelen állápotá

ban Valentinnek megvoltak a maga szempontjai és a maga módja.

Ilyen esetekben a véltéme számított. Ilyen esetekben, mikor nem számíthatott az észszerűség irányára, hidegen és gondosan haladt az észszerűtlen irányában. A helyett, hogy a megfelelő helyekre ment volna, — bankokta, rendőr-állomásokra, gonosztevők találkahelyére — tervszerűleg a meg nem felelő helyeken járt; bekopogtatott minden üres háza, bemélt minden zsákutcába, fölment minden szemétdombbal elrekesztett ösvényen, körüljárta minden felhívó házcsoportot, mely eltérítette útjából. Ezt a bolondos bolyongást egész logikusan védelmezte. Azt mondta, hogy ez a legrosszabb módszer akkor, ha az embernek van nyom a kezében, de ha egyáltalán nincs semmi nyoma, akkor ez a legjobb módszer, mert akkor megvan az az eshetőség, hogy valami furcsaság, a mi megagadja az üldözött figyelmét, ugyanez megagadhatta az üldözött figyelmét is. Valahogy csak kell kezdeni és a legjobb ott kezdeni, a hol más abbagyán. Volt valami azokon a vendéglőbe vezető lépcsőkön, a vendéglő eszöndjén és furcsaságán, a mi felgáttá a detektív ritka romantikus fantáziáját és arra az elhatározásra juttatta, hogy vaktában bele-vág. Fölment a lépcsőkön, leülte egy asztalnál az ablak mellett, kért egy esze feketekávé.

Jó délelőtt volt már, ő még nem reggelizett; mások reggeljének némi maradványai az asztalon figyelmeztették arra, hogy éhes, tehát rendelt még egy tükörtojást is s elkezdett elgondolkozva fehér cukrot hinteni a kávéjába, az egész idő alatt Flambeauval gondolva. Arra gondolt, hogy miképen menekült el Flambeau egyszer egy körümvágó olló, egyszer meg egy felgyújtott ház segítségével; egyszer azzal, hogy fizetnie kellett egy bélyeg nélkül levélért, egyszer pedig azzal, hogy az embereknek telezközpontját egy üstökös csillagot mutatott, a mely el fogja pusztítani a világot. Valentin úgy gondolta, hogy az ő detektív esze ér annyit, mint a gonosztevőé, a mi igaz is volt. De azért teljesen tisztában volt vele, mennyire hátrányban van. «A gonosztevő az alkotó művész; a detektív csak a kritikus, mondta savanyú mosolylyal, lassan emelve a kávécsészét ajkához. Hamar le is tette. A kávé meg volt száva.

Megnézte az edényt, a melyből az ezüstszínű por hullott; kétséget kizárólag cukortartó volt; olyan félreismerhetetlenül az ukor számára készült, mint a hogy a perzsög üveg perzsög számára készült. Csodálkozott rajta, miért tehettek bele sötét. Körülnézett, van-e még az asztalon más efféle edény. Két egészen tele sötét tartó talált ott. Megkóstolta, mi van bennük. Cukor volt. Ekkor felrészült érdeklődéssel nézett körül a vendéglőben, vajjon van-e még valami más nyoma annak a sajátosság izlésnek, hogy cukrot tesznek a sötétökbe és sötét cukortartóba. Leszámta egy valami sötét folyadékotól származó sötét foltot a fehérre tapátított falon, az egész hely tisztának, eszinosnak

Armedi André (Stradella).

Adler Adeline (Leonora).

FLOTOW «STRADELLA» CÍMŰ OPERÁJA A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

és rendesnek látszott. Csöngetett a pinczérnek. Mikor az alkalmazott elősietett, borzasan és kissé csipásan a korai reggeli órában, a detektív, a ki nem volt érzéketlen a humor egyszerűbb formái iránt, felszóltotta, hogy kóstolja meg a cukrot és mondja meg, méltó-e az a vendéglő jó híréhez. Az eredmény az volt, hogy a pinczér egyszerre elásította magát és felebredt.

— Minden reggel meg szokták csinálni ezt a pompás tréfát a vendégeikkel? — kérdezte Valentin. — Nem gondolja, hogy izetlen tréfa, összecserélni a sötét a cukorral?

A pinczér, mikor megvilágosodott előtte az a tréfa, dadogva biztosította róla, hogy a helyiség személyzetétől távol áll minden efféle szándék; ez a legfurcsább tévedés. Fölvette a cukortartót és megnézte, fölvette a sötét tartót és megnézte, az arca mind nagyobb zavart mutatott. Végre hirtelen bocsánatot kért és elisietett, hogy néhány pillanat múlva a tulajdonossal együtt térjen vissza. A tulajdonos is megvizsgálta a cukortartót és aztán a sötét tartót s a tulajdonos is megdöbben arcot csinált.

(Folytatása következik.)

CSATORNAHÍD BELLENGLISÉNÉL.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Chesterton kalandos történeteit kezdjük közölni mai számunkban. A világhírű angol író ez elbeszéléseivel egészen új fajtáját honosította meg a kalandos elbeszélésnek, a mely egyszerre izgalmas eseményű detektív-történet s egyúttal a detektív-történetek paródija is. Magyar nyelven mi ismertetjük először az elmésségéről híres angol író műveit.

Elsüllyedt világ. Barla Lajos új novellás könyvére különösképen fel kell hívni az olvasók figyelmét, mert egyike a legkomolyabb, legtöbb lelkiismerettel és szeretettel készült elbeszélő munkáknak mai irodalmunkban s irodalmilag is elsőrendű értéket ad. Barla a szerzet írója, a megértés s a mély rokonszenv, a mely azonosítja magát minden emberi szenvedéssel, akár a test szenvedése, akár a léleké. Kedvencei a nagyon szegény, nyomorúságos életű emberek, a társadalom megvetettjei és az élet kitagadottjai, azok, a kiknek nincs helyük az élet napfényén, a kik nem tudnak a társadalomba, a melybe soruk belevetette őket, semmiképen behelyezkedni, a kiknek sorsa a testi nélkülözés vagy a lelki gyötörődés. Két típusa van alakjainak: a legalantasabb parasz-proletár és a durva, ellenélessé legvégű környezetben lelkileg elvérző érzékeny, finom idegrendszerű ember. Az *Elsüllyedt világ* ciklusban, a mely a kötet címét adta, az előbbi típus sokféle változatáról kapunk képeket. A falun kívül, domboldalba vájt barlang-odukban laknak szomorú, esett emberek, olyanok, a kik jobb sorsból buktak le ide és olyanok, a kik ebbe az életbe születtek bele. Szűk, szennyes, egészség-telen, levegőtlen lakásokban csak a keserűség lakik, a vagy kifelől a napvilágra, a jobb sorsba, hogy nekik is legyen egy kis házuk, földcsékük, hogy emberhez méltó sorsba kerüljenek. Ezért a cselért, kizkódnak, végzik a legnehezebb munkát, követ fejtenek, vályogot vetnek, kutat ásnak, elvegennek mindent, a mire más nem vállalkozik s mégis a legkevésbé sikerül felvergődni. Barla megmutatja ennek az életnek sokféle típusát, az egyéni vonásokat azokban az emberekben, a kiket kívülről szemlélő olyan egyformáknak lát, belát életük sötéttségébe, fullasztó köztársaságba, de — s itt mutatkozik meg legjobban a benne élő szeretet — észreveszi apró, nyomorúságos kis örömeiket is, szeretetüket, a melylyel barlang bejáratát behálik virággal, gyönyörködésüket a szép tavaszi napsütésben. S ez illeti meg legjobban szívünket: emberek, a kiknek minden örömük annyi, legfeljebb még hozzá egy deci pánka. Az író teljes megértéssel, mély emberi rokonszennvel fordul feléjük, a humanitás nemes szelleme melegíti meg az írását. Levegőt teremt köréjük, a szép barlangi természet színeit, mint szelid, egyszerű falusi vi-

rágot rakja ki körülük, a természetől fogva jószívű ember hangján beszél róluk, nem haraggal, felháborodással, tendenciával, azaz elrejtett tendenciával, a mi most már nagy lépés mára a művészi forma teljes meghódítása felé, mert eddigi munkáiban néha megzavart a tendenciának túlerős hangzatosait. Most már mindinkább le tudja küzdeni azokat az akadályokat is, amelyek eddig kifejezése tisztaságának és teljességének útjában állottak s a kompozíciója is tisztább és egyenletesebb. Másik kedvelt típusát a kisvárosi orvosban írta meg legszebben: a finom érzékenység, humanitással és kultúrzellemmel teljén, a kit megbánit s végül életkedve megroppanásába hajszol bele az érzékenykedő szegény a miatt, hogy egyszer, egy párban, a melybe meggyőződése ellen sodorták bele, gyáván viselkedett. Az író szinte a fiziológus pontos és szemléltető módszerével preparálja ki az orvos finom, környezetének kulturáltságára hevesen reagáló idegszálat, teljesen megérti és megérteti az alakot és biztos művészetével kapcsolja be az áramot, a mely sorsától emberi együttérzésünkig vezet. Barta írásában igen erős lendület van, a mely abból származik, hogy önmagát is erősen érdeklí minden, a miről ír, teljes lelki azonoságban van alakjaival és általában az emberi szenvedéssel. Szeme mindig az élet komolyságán csüng, még mikor humorosan színez is valamit, akkor is a részvétből, a szeretetből fakad a humor. Az ő írása egész külön hang mai irodalmunkban, a melyben veszedelmesen tért foglal a mindent fűlkönyven lefoglaló felületesség, a technikai bravúr szempontjának túlságos hangsúlyozása s a dolgok komolyanvevéséssel való irizálás.

Kempis Tamás csodálatreméltó műve **Krisztus** kötetéről, a világirodalom legszebb vallásos remekeinek egyike hivatott magyar fordítóra talált **Nogáll János**bar, a katolikus irodalom hivatott munkásában, a kinek műve még 1864-ben jelent meg először s azóta állandóan közkézben forog. Nogáll nagyváradi kanonok volt s ő alapította ott a Szent Vince intézetet, a mely most ünnepelte félévszázados jubileumát s ez alkalommal kiadta alapítójának és jóltevőjének életrajzát, melyet dr. **Némethy Gyula** és **Nagy Lajos** közreműködésével dr. **Vucsek Gyula** írt. Kiadták egyúttal főművét, a Krisztus követésének fordítását is új, immár **nyolcadik** kiadásban, olyan formában, a mely kiválóan alkalmas teszi, hogy nemnél többen olvassák és épüljenek belőle. Az életrajz ára 5 korona, Kempis művéé papirkötésben 4 korona; kaphatók Nagyváradon, a Szent Vince intézetben.

Lenau szerelmi verseit lefordította és egy szép kiállítású kötetben kiadta **Baráti Armin**. A fordítás évek munkája, nagy szerettel és gondossággal készült; a fordító láthatólag nagyon el vanelve Lenau művészetének csodálatával s ha fordításának művészi értéke nem áll is egészen mai irodalmunk s költői nyelvének színvonalán, szívesen megadjuk neki az enyhébb bírálat kedvezményét, melyet ő előszavában általában Lenau fordítói számára vindikál. A fordítások elé terjedelmes bevezetőt is írt, a melyben Lenau életét és szerelmeit ismerteti.

A HÁBORÚ NAPJAI

Oktober 15. A nyugati harcmezőn Flandriában az ellenség Zarren és a Lys között az ellenség támadásait a német első vonalakon túl nyomult, déltől a Cortemarek—Roselaere vonal is az ellenség kezére jutott. Iseghentől délkeletre és Menintől északkeletre állították meg az ellenséget. Komín mellett meghíusították a Lys folyón való átkelési kísérletét. Délután Handzaeme és Cortemarek helyrezerkelt vesztették el a németek. Gyts két oldalán erős támadások meghíusultak. Iseghen és Menin között az ellenség csak kevés területnyereséget tudott elérni. St. Quantintól keletre az ellenség átkelt az Oiseon, az átmenetileg megszállott Macquigny melletti és az Onignyól északra levő magaslatokról a németek visszavetették az Aise partjára. Az Aise és a Maas között az amerikai támadásai meghíusultak. Albániában Durazzól, melyet kiürítettünk, megszállták az olaszok. Wilson válaszolt a németeknek, válaszában a fegyverszünet ügyét az entente katonai vezetőire kívánja bízni, nem tarja lehetségesnek a fegyverszünetet, míg a németek folytatják embertelen hadviselő módjukat, figyelmeztet a német népen addig uralkodott hatalom nézete szerint önkényes természetére s az alapvető kérdéseken határozott és kötelező biztosítékokat követel.

Oktober 16. A nyugati harcmezőn Flandriában az ellenség támadásainak főlokése Tourbour és az Iseghen-Cortryc ellen irányult. A németek egyes helyeken megtartották állásaikat, más pontokon harcolva más állásokba vonultak vissza. Tourbour a kezükön maradt. Werthem és Tourbour közti előőrsi kísérleteket meghíusították. Boheim és az Oise között Aisonville helyiséget a németek megvédték. Az Oisetől északra egy ellenséges táma-

dás meghíusult vonalaik előtt. Szeretől délre az ellenség a következő vonalon áll: Liesses—Sissonne—le Thour—Germainmont. Az Olisy és Grandpré—Mouron között az Aise mentén előugró ivlakú állást a németek kiürítették. Az Argonnok és a Maas között az amerikai támadásai meghíusultak, az ellenség csak igen csekély területnyereséget bírt elérni. A Maas keleti partján a támadások a németekre sikeres részharcozókka forgásolódtak szét. Az olasz harcmezőn a Saso Rosón meghíusítottunk egy olasz előretörést. Szerbiában és Albániában mozdulatunk és intézkedéseink az ellenség behatása nélkül mennek végbe.

Oktober 17. A nyugati harcmezőn a németek visszavonták harcvezetéseiket a Thourout—Coolcamp—Ingelmünster vonalra keletre s a Lys mögé. Az új állások elleni támadásokat visszaverték. Lille és Douai között az ellenség előnyomult az új német állások ellen. Faussy mellett benyomult az állásokba, de visszavetették. A Maas arezononon tüzérségi harc, az Aise és az Aire mellett Grandprétől nyugatra az új német vonalak előtt meghíusultak a francia támadások. Az Airetől keletre visszaverték az amerikai támadásait. A Landrestől délkeletre levő magaslat az ellenség kezén maradt. A Maas keleti partján is meghíusultak az ellenség támadásai. Az olasz harcmezőn a Hétközség fensikjén olasz felderítő előretöréseket visszautasítottunk. Albániában Tyránától északra utóvédharcok. A szerbek a nyugati Moraváig nyomultak előre.

Oktober 18. A nyugati harcmezőn Flandria egyes részeit Ostende, Tourroing, Boubaixville és Douai városokkal együtt a németek kiürítették Brügge és Lys között az ellenség nagy erővel nyomult utánunk. Le Cateau és az Aise között újabb felhangolt harc, a község két oldalán a németek meghíusították a támadásokat, Le Cateau és Aisonville között az ellenség betört a német állásokba. A németek a támadásokat megállították, Aisonville megtartották. Orignyól északra az Oisevonalon ellen sikertelen támadások. Oisyól keletre kézfutásban vertek vissza a németek hatalmas támadásokat. Az olasz harcmezőn a Garda-lótlól nyugatra visszavertünk egy olasz előretörést. Szerbiában a nyugati Morava mentén és a déli Morava völgyében szerb támadások meghíusultak.

Oktober 19. A nyugati harcmezőn Brügge és a Lys között a németek többszörös támadásokat vertek vissza. Le Cateauól délkeletre az ellenség Mazuelig, az Andigny-erdőben Vassigny déli feléig nyomult előre. A széles támadási front többi

Mama én is kérek Diana pudert

Próbadoboz vagy tégely ára 3.— korona, nagy doboz ára 6.— korona.

Főelárusítóhely: DIANA KERESKEDELMI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

részen a roham meghíusult. Aisonville mellett és tőle délre a németek visszavertek minden támadást. Este és éjjel itt visszavonták vonalaikat. Az Aise mentén az ellenség folytatta támadásait, Vandy és Valaise mellett megvetette lábát az Aise keleti partján. Olisy és Grandpré között francia és amerikai támadások meghíusultak.

Oktober 20. A nyugati harcmezőn Flandriában a németek kiürítették Brügget, Thielt és Cortrycot és új állásokba vonultak. Este az ellenség Sluistól délkeletre, a belga-holland határon, Maldegem—Urseltől nyugatra, Poecke és Markeghem mellett állott. Le Cateau és az Oise között harci szünet. A Serre és a Couché-szakasz egész nap ellenséges támadások célpontja volt. La Feretól északkeletre a Serre északi partján és Créeytől délre a támadások meghíusultak. A Laon—Marlei úton az ellenség megvetette lábát a német állások kis részében. A Souche lapály mindkét oldalán visszaverték. Az Aise északi partján St. Germainmontól északkeletre az ellenség kissé hátrább szorította a német előőrsöket. Az Aise-harcvezetése az ellenség megvetette lábát az Aise keleti partján levő magaslatokon. Vandytól keletre állították meg. Szerbiában a déli Morava mindkét oldalán visszaverték az ellenség előretöréseit. A szerbek megszállták Zajosárt.

Oktober 21. A nyugati harcmezőn Flandriában Orsel és Cortryc között a Lys szakaszon és előtte heves küzdelem. A Lys nyugati partján az ellenség megvetette lábát Deynze két oldalán; a várostól délre áthatolt csapatokat a németek elfogták, csak egy angol fészék maradt meg a nyugati parton. A Cortryctól keletre előretörő ellenséget a Vichtetől nyugatra és délnyugatra levő magaslatokon megállították. Yontourontól északra az ellenség elérte a Schelde folyót. Sollesnes és Le Cateau két oldalán erős támadásokat. Sollesnes két oldalán a várostól keletre és délkeletre állították meg, Le Cateauól pedig a németek megtartották állásaikat. A Serretől északra, a Laon—Marlei-út két oldalán támadásokat vertek vissza a németek. Az Aisonól nyugatra visszafoglalták állásaikat. Szerbiában a déli Morava mindkét oldalán visszaverték a szerbek részletes támadásait. A Zajesártól nyugatra levő hegységben erősebben érezhető a szerb csapatok nyomása.

Oktober 22. A nyugati harcmezőn a Lys és Schelde mentén gyalogsági harcok. Cortryctól északkeletre és délkeletre a németek támadásokat utasítottak vissza. A Serretől északra reggel, délután pedig az Oise és a Serre között a németek támadásokat utasítottak vissza. Vouziérestől ke-

lete az Aise-parti magaslatokon heves harcok. A Vandytól keletre, Baloy és Chestres közt, valamint Valaisétől északra fekvő magaslatokat a németek visszafoglalták. Sommerancetól északra és Bantheville két oldalán az amerikai támadásai meghíusultak. Az olasz harcmezőn a Monte Sisemól vidékén az ellenség behatolt árkaikba, de ellenük visszavetették. Szerbiában a Morava mentén támadásokat vertünk vissza. Zajosárnál az ellenség tért nyert.

Oktober 23. A nyugati harcmezőn a Lys-mélyében folynak a harcok, Deynzetől északra a németek visszautasították a támadásokat, a várostól délre ellenükkel megállították a Deynze-Olsene vonalon. Cortryctól keletre a németeket visszazorították Vichte keleti szélére. A falu két oldalán erős támadások hiúsultak meg. A Kaiberg melletti magaslatokat a németek négyszeres rohammal szemben megtartották. Marletól délre a németek kiürítették a Serre és Souche-hídfőt s a szoros-szakaszra vonták vissza vonalukat. Az Aisonnél Nanteuil két oldalán heves támadásokat utasítottak vissza. Az Aise keleti partján a harcok nagyobb terjedelmet öltöttek. Terron és Falaise, valamint Olisy és Beaupaire közt támadt az ellenség. Ballaytól nyugatra tért nyert, egyebütt a német vonalak előtt hiúsult meg a támadás. Az éjjel megújított támadás sem ért el lényegesebb sikert. Albániai csapatunk a montenegrói határhoz közelednek. Szerbiában a Morava és a Kuseváctól északra levő terület közt hátrvéd-harcok. Királyonál ellenséges átkelési kísérleteket meghíusítottunk.

HALÁLOZÁSOK.

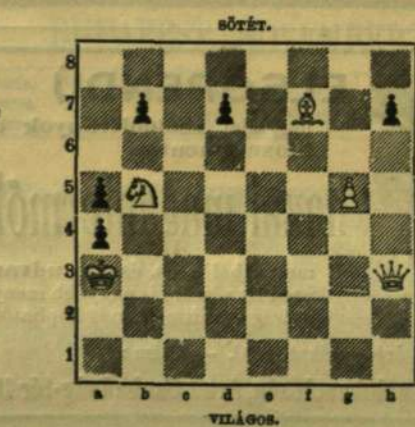
Elhunytak a közelebbi napokban: **LÁNYI ALADÁR** Coburg herceg főhercegné, vármegyei bizossági tag 48 éves korában, Vereskön. — **Padányi László Mihály** es. és kir. tüzérfőhadnagy és okl. gazdász, 26 éves korában, Somorján. — **Boros-jenő ifj. MUSAJ SÁNDOR**, a m. kir. pécsi 8-ik honvédszázezred tart. hadnagya, aranyarkan-tus vezér, az arany- és a II. oszt. ezüst vezérségi érem és a Károly-csapatereszt tulajdonosa, 28 éves korában, Budapesten. — **TERGÓVCSIS ISTVÁN**, nyug. kuriai bíró, 82 éves korában, Komáromban. — **Cserneki és tarkói DESSEWFFY MIKLÓS** gróf, a főrendiház tagja, 65 éves korában, Budapesten. — **Both János** dr., Biharmegye tb. fő-orvosa, 71 éves korában, Nagyváradon. — **HORVÁTH JÓZSEF** budapesti felsővízvárosi plébános, 52 éves

korában, Budapesten. — **SZEKULA MÓR** újságíró, a «Neues Politisches Volksblatt» munkatársa, 80 éves korában, Budapesten. — **TETTER EMLI** nyug. statisztikai felügyelő, a középponti statisztikai hivatal számos éven át volt könyvtárosa, Budapesten. — **SERLY NÁNDOR** dr. törvényszéki bíró, a ki a budapesti törvényszék felelőbírelti tanácsban működött, Budapesten. — **HILBERT BÉLA**, az Osztrák és Magyar Bank nyug. főfelügyelője, Budapesten. — **Breznóbányai MIKOVÉNYI PÁL** tartalékos hadnagy, okleveles gazdász a harcmezőn szerzett betegségben, 31 éves korában.

Öz. pomoni DELINOVSZKY KÁROLYNÉ, szül. rogala Machniczky Anna 65 éves korában, Budapesten. — **VÁRKONYI JENŐNÉ**, Várkonyi Jenő dr.-nak, az Újságírók Betegsegértára főorvosának felesége, 26 éves korában, Budapesten. — **KARINTHY FRIGYESNÉ**, szül. Judik Etel, 32 éves korában, Budapesten. — **VADÁSZ KÁROLYNÉ**, szül. Aszódi Elza, 25 éves korában, Budapesten. — **Öz. KOHN MÓRNÉ**, született Mellinger Róza, 77 éves korában Budapesten. — **KRAUSZ ALADÁRNÉ**, szül. Bruzst Erzsike, Albertirsán.

SAKKJÁTÉK.

3124. számú feladvány Noack L.-től, Bécs.

Világos indul és a negyedik lépésre mottót ad.

Feloldás szerkesztő: **HOITSY PÁL**.

Szerkesztésiroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11.

Lepkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

FODORMENNYŐSOPOR LYSOPOR

EHRBAR
és minden más előkelőbb mester-gyártmányú szongorát, pianinót legolcsóbban vehet a szolid készítésű szongorát általánosan elismert

REMÉNYI MIHÁLY
cséng szongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi szongorák, pianinók vétele, dicsérelése, javítása és hangolása. Lehet már szongorát vidékre szállítani.

Fiatalos, üde arczbőrt
várszol elő 10 nap alatt és eltávolít minden tisztítást, egyminút másmozg. pattanás, akné, fűrés, orrvörösség, bőrpírás, hervadt, pettyes bőr, a Dr. Kasperling-féle szappán-szer. A kúra egyszerű, otthon végezhető, minden felhívás nélkül. Befeljesítés után az arczbőrt ragyogó szépségben, gyermek kedvességben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15.— K. Diáküzlet szállításával. — Gyár: **XIVÁRYOS & Co.** — Székhely: **GROSS ÁRTAL** Budapest, VIII., József-körút 23. (Főmelet 1.)

ERZSÉBET-SÓSÜRDŐ ÉS SZANATORIUM BUDAPEST.
Teljesen átalakítva, kibővíve és újra berendezve.
Egész éven át nyitva.
Kényelmes szobák, pompás fürdők, előkelő társalgó-helyiségek. Kívánatra prospektus.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDIÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Gyermekeknek
legbiztosabb szer váltó-lár hűdeglés és számar-köhögés ellen a magyar orvosok által 40 arany-nyal jutalmazott

Rozsnyay világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja.
Nem keserű és így gyermekek szivesen veszik! Műhiány nagy éremmel kitüntetve és törvényesen védve.
Kapható minden gyógyszer-tárban. — Készíti a feltalálót: **Rozsnyay M. névvaldásos Rozsnyay Mátyas gyógyszer. társulat.** 1 doboz 30 fillér. Aradon, Szabadság-tér.

Tüdő- ellen fényesen bevált Vörtes gyógy-szerés **Vasmész-szörp**. 1 üveg K 12-10. Teljes kurára rend. szűks. 4 üveg K 32-10 bérn. **Vörtes L.** (Sani-gyógyszertára, Lugos 1. sz.

EXHUMÁLÁSOKAT
juttányosan anyagi kezeség mellett eszközünk
SZENDE ÉS SZABÓ
IV., Károly király-út 4.
Interurban telefonszám 51-02.

STOOSZ GYÓGYFÜRDŐ
TÉLISZEZON: december—február.
Sanatoriális kezelés és ellátás. Sport. Saját teniszpálya.
Prospektus a Menetjegyjárodában (Vigadó-épület) Budapesten; a fürdőigazgatóságnál Stooszfürdőn.

Viszketegséget, rüht, sömört
leggyorsabbán elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti törvényesen védett **„Skaboform”-kenőcs.**
Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 4.— K. kis tégely 6.— K. családi tégely 15 K. Budapesti főraktár: **Török gyógyszerárban, VI., Király-ú. 12.**
Vidékre megrendelési cím: **Dr. FLEISCH E. Korona-gyógyszerár, Győr** „Skaboform” névjegyre ügyeljenek.

FOGAK és teljes fogcsokor
szájpadlás nélkül,
a gyökerek eltá-
volítása főlegesen
Szakialista fog- és szájbetegségeknél.

FOG -tömések, arany
fogkoronák és
aranyhítek, tar-
tós porcelán- és
aranytömések. tis. év jóállással.

FOG -húsd teljes érzéketleni-
téssel; használaton,
régifogorokát átalakított
Videkiek egy nap alatt
kielégítettnek. — Mérsékelt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB
fogorvos, egyetemi orvosudor,
Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest,
VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

Hogyan lettem szép!

„En csunya voltam! Ig-
y kezdte elbeszélését egy fiatal
hölgy, akinek arcképe itt lá-
tható. Múltan sok szépségért
hiába próbálkozott és már
közel álltam a kétségbeeséshez,
egy barátom tanácsára 4 do-
boz „Helin-t” rendeltem ma-
gamnak, melyet aztán utasítás
szerint használtam. Már néhány
nap múlva kellemesen meg-
lepve észrevettem, hogy az
arcomat elégtelenítő tisztá-
tlanságok halványultak, rit-
kultak, néhány hét után pedig
teljesen eltűntek, arcom szép
sima lett, tiszta és üde, arc-
színem rózsás és habos, kezim
aristokratikus fehérséget és
finomságot nyertek, úgy hogy
ismerősim, kik hosszú ideje
nem láttak, alig ismernek rám.
Amint eddig az utolsó voltam,

most hirtelen én lettem a
kényeztetett kedvencök és rövid
idő múlva azt mondták, hogy
én vagyok het harmincnek a
legszebb leánya. Es így el is
nyertem választottam szerel-
mém, ki oltárhoz is vezetett.
Társaimmuk, kik még nem
kisérték meg a csodás szeri,
a legmelegebben ajánlalom,
hogy ha valami tisztatlanság
csújtja el arcukat, ha gyönyörű
üde színt akarnak kapni, s azt
megőrizni, hozassanak néhány
doboz „Helin-t” a főiskolából.

Vértés és Társa, Lugos I.
Kézeltésre rendszeren szűkös
3 doboz „Helin” vagy 2 doboz
„extra Helin” használati utasítá-
ssal, csomagolással, bércmen-
tesítve 26 korona 30 fillér.

Pénzét vissza-
fizetem, ha

tyukszem-szemölcs,
bőrkeményedést a Rix-balzsam
három nap alatt fájdalom nélkül
gyökerestől ki nem irtja. Ezreke-
menő hála- és köszönőiratok. Ara
jóállító levélrel 2,40 K. üvegekkel,
3 üveg 5,50 K. és 6 üveg 8,50 K.
KEMÉNY, Kassa I. Postafiók 12/123

HIRDETÉSEK

- felvétetnek a kiadó-
- hivatalban BUDAPEST,
- Egyetem-u. 4.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
A főváros első és
legnépszerűbb cipke-
tisztító, vegytisz-
tító és kalptisztító
gyári intézete.
II. Fő-utca 27, IV. Eskü-út 6, Kezskeméti-
utca 14, V. Harmad-utca 4, VI. Teréz-
körút 39, Andrassy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józsa. 2-37.

Betegápolási cikkek

Bahort előtti elsőrendű művelet, újs. választékban:
lármérők, villamos testmelegítő, gyógyvillanykészülé-
kek, cs. és kir. szab. stryktók, egyenestartók, has-
kötők, valamint az összes ortopédiai készülékek u. m.
műlékek, műkezek, a technika legújabb eredményei
szerint kaphatók.
KELETI J. orvosi műszergyárban
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.

Gabona-kézimalom

(Törv. védve.)
Eredeti gabona-
kézimalom, erős
tárgya, vagy vas-
burkolatban elő-
törővel és csigá-
val, igen alkalmas minden
gabonafajtának finom, v.
dara őrlésére: egyszerű,
de igen tartós kivitelű,
kicserehető őrlőtáblával,
tömörített anyagból és a
legerősebb használatnál is
majdnem elpusztíthatlan.
4. sz. modell kézi forgá-
tyuval kis üzem számára
160.— K. 5. sz. modell
kézi lendítőkerekkel,
nagyobb üzem számára
200.— K. 6. sz.
modell lendítőkerek-
kel 240.— K. Tar-
talék-őrlőtáblák árja
8.— kor., masszív
állványok fából, vagy
vasból főképp 80.—
kor. külön.
Szerkületés ab Wien 20.— korona stb. leg
béküldés ele-
nében, hátrahát átírtvél a vezérfélszet által
MAX BÖHNEL, WIEN, IV. Margaretenstrasse 27, Abt.
Ismételőknak prospektusok díjtalanok.

Olvassa a hirdetéseket!

ELSŐRENDÜ
hegyaljai szőlőoltványok és
floxeramentes
hazai magántermők
melyekből a es. és kir. udvari
szőlők részére is nagyobb meny-
nyiség szállítatik, még kaphatók.
Kiváratra árjegyzéket küld. — Cím:
„NOVA” szőlőkezelőség, Arad, Szabadság-tér 10.

Yes-Qui-Si
a czime annak az előnyö-
sen ismert folyóiratnak,
melyből a legkönnyebben és
leggyorsabban lehet biztos
sikerral megtanulni az
angol, francia és német
világnyelveket. Mutatóvány-
számot ingyen küld a Yes-
Qui-Si kiadóhivatala Buda-
pest, III., Lajos-utca 92.

Alapítva 1910-ben.
HALTENBERGER BÉLA, Kassa.
Ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A gyár teljes üzembn van.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyen-
ruhák tisztítása soronkívül.

Hajnövesztő, amilyen még
nem létezett.
Rövid idő alatt dús hajat növeszt és meg-
akadályozza a hajhullást, megőrzi a korai
öregülést és az ősz hajnak eredeti szinét
visszaadja. Egy hónap alatt fényes ered-
mény. Ara 15 és 20 K. BOTAR Z. REGINA
kozmetikai műintézete.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em.
Arczapolás, arcgőzölés és villanymasszázs egész nap.

Gyógyfürdők és gyógyintézetek r. t.
Vezérigazgató:
Dr. Lakatos Viktor
főorvos
ABBAZIAI SZANATORIUMAI
MEGNYILTAK
A katonai engedélyeket
s központi iroda 8 nap
alatt szerzi meg.
A spanyol nátha utáni rekónvalenseknél Abbázai
enyhe kitűnő hatással van.
Jelgyezéseket november decembar és január
hónapokra elfogad a központi iroda (Budapest,
V., Vilmos császár-út 36-38) Telefon 113-113.

**A legkellemesebb otthoni szó-
rakozás egy**

WÁGNER

tölcsernélküli beszélőgép

Gyönyörű kiállításon, hangverseny-hangdobozzal, erős óraműszerkezettel, szépen adja vissza a **leghíresebb énekessék** által énekelt dalokat és zenekari hangversenyeket.

Ára 200.— korona.
Még finomabb kivitelben 300.— koronától 1000.— koronáig

1918. évi októberben újabb felvett kétoldalu 14 koronás hanglemezek:

„Térkép” dal Zokogva sir az ősz Bakanóták I—II rész Felejtse el, hogy hűtlen Pécskai cigányoson Az őrszem! Újdonság Kék Adria! Kitti-tó „Kannibalnó” újdonság! Klari, Klarinétos Tréfás!	Ejfelután Pesten Budan Vasárnap várom a Hoppa Sári, Magnás Miska Megjött a Sári Tréfás! Kenguru tánc Újdonság! Fávehazi Konrad (Névtel) Édes anyám hagyjon Megaradt a patak Katonatemetés (zenekar)	Tiszaparti nóták A Kárpátok gerincein Kár, kár, kár Szerzestok lányok (Trifás) Üzenetet hoztam Levelet kapott Wacht am Rhein Operafelvételek nagy választékban
--	---	--

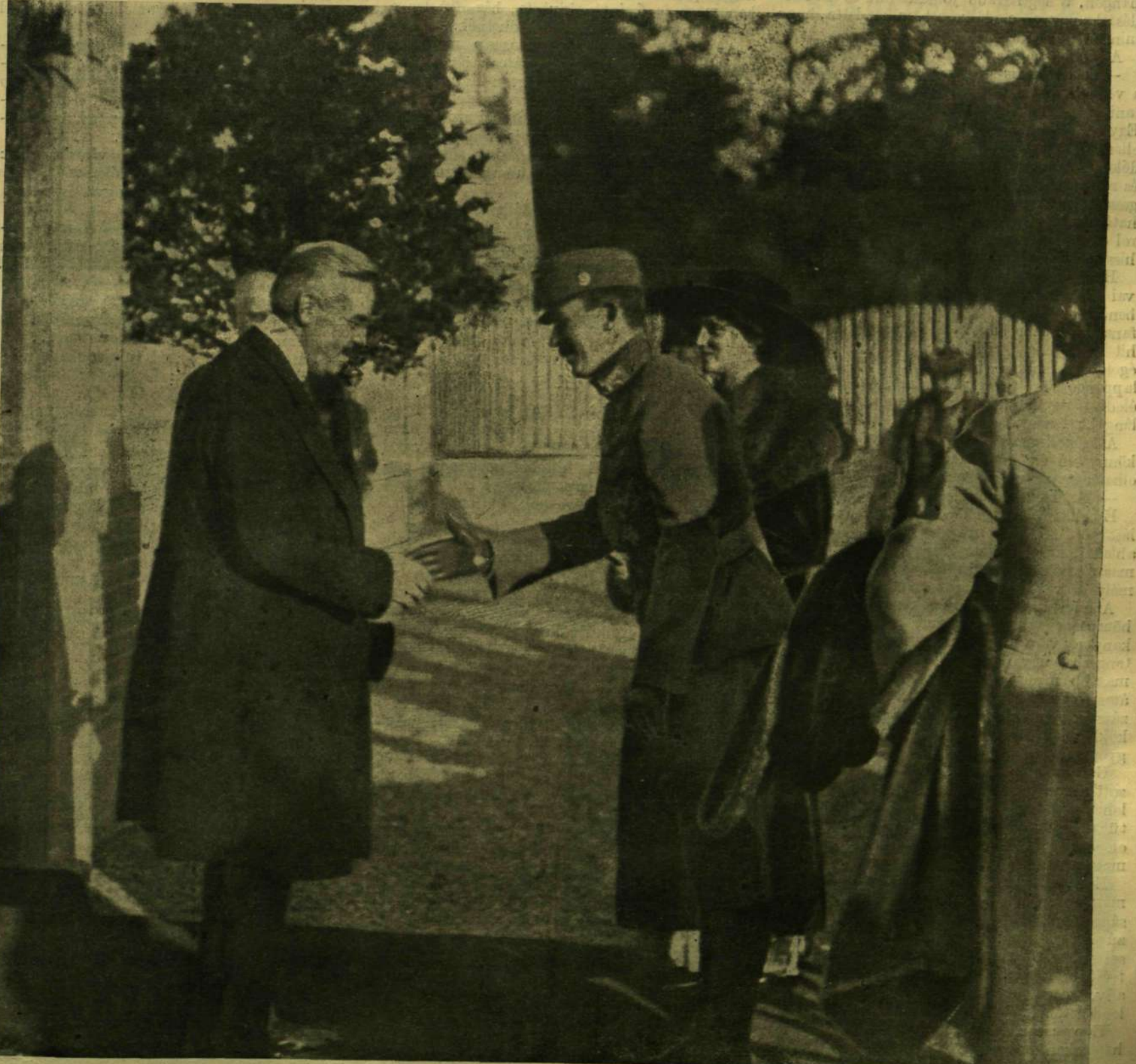
WÁGNER

„Hangszer-Király”
Országsszerte elismert elsőrendű magyar hangszer és beszélőgépek áruháza.
Budapest, VIII., József-körút 15. sz.
Fiók; Ráday-utca 18. Telefon József 35-92.
Hangszerjegyék ingyen! — „Wagner” névre ügyelni! Előleg kü-
dendő! Használt, törött hanglemezeket becserelelünk!
8629

44. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL**
BUDAPEST, NOVEMBER HÓ 3.

Szerkesztőség iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Egyes szám ára 80 fillér.
Előfizetési feltételek:
Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

A KIRÁLYI PÁRT AZ EGYETEM KAPUJÁNÁL FOGADJA GRÓF ZICHY JÁNOS VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTER.
A KIRÁLYI PÁR DEBRECZENBEN.